

Pressi- ja teabeosakond

Euroopa Liidu Kohus
PRESSITEADE nr 193/21
Luxembourg, 28. oktoober 2021

Kohtujuristi ettepanek kohtuasjas C-267/20
Volvo ja DAF Trucks

Veokite kartell Hispaanias: kohtujurist Rantos täpsustas konkurentsivastase tegevuse ohvritele kahju hüvitamist käsitleva direktiivi ajalist kohaldamisala

Euroopa Komisjon tuvastas 19. juulil 2016, et mitu veokite tootjat, sh AB Volvo ja DAF Trucks, osalesid aastatel 1997–2011 kartellis, mis puudutas muu hulgas veokite hindasid.¹

RM, kes oli 2006. ja 2007. aastal ostnud kolm nende ettevõtjate toodetud veokit, esitas Hispaania kohtule 1. aprillil 2018 hagi konkurentsivastase tegevusest tuleneva kahju hüvitamiseks. Esimese astme kohus rahuldas osaliselt tema hagi ning Volvo ja DAF Trucks pidid hagejale välja maksma kahjuhüvitise 15% veokite ostuhinnast. Kohus lükkas tagasi nende äriühingute vastuväite nõude aegumise kohta, järeldades, et kohaldada tuleb viieaastast tähtaega, mis on ette nähtud Hispaania õigusnormides, millega võeti üle direktiiv, mis käsitleb konkurentsivastase tegevuse ohvritele kahju hüvitamist.² Samade õigusnormide alusel kohaldas kohus ühtlasi ka eeldust, et kõnealused rikkumised tekitasid kahju, ja kasutas kahju hindamise pädevust, nagu on sätestatud direktiivi kahes sättes.

Need kaks äriühingut esitasid selle otsuse peale apellatsioonkaebuse Audiencia Provincial de Léonile (Léoni provintsikohus, Hispaania), väites esiteks, et hagi oli aegunud, kuna tsiviilseadustiku lepinguvälise vastutuse korras sätestatud üheaastane aegumistähtaeg hakkas kulgema alates komisjoni pressiteate avaldamisest 19. juulil 2016. Teiseks ei ole nad nõus, et esinesid tõendid põhjuslikust seosest komisjoni otsuses kirjeldatud käitumise ja RM ostetud veokite kõrgema hinna vahel.

Audiencia Provincial de León otsustas esitada Euroopa Kohtule küsimused direktiivi teatud sätete, mis puudutasid kohaldatavat aegumistähtaega ja kahju hindamist, *ratione temporis* kohaldamisala kohta ning selle kohta, kas riigisisesed õigusnormid, mida kohaldatakse konkurentsivastase rikkumisest tuleneva kahju hüvitamise hagidele, on kooskõlas ELTL artikliga 101 ja tõhususe põhimõttega.

Tänase kuupäevaga ettepanekus rõhutas kohtujurist Athanasios Rantos kõigepealt, et käesolev kohtuasi puudutab õiguslikku regulatsiooni, mida kohaldatakse esiteks kõnealuse hagi aegumisele ja teiseks tekkinud kahju hindamisele.

Kohtujurist märkis kõigepealt, et direktiivi ajaline kohaldamisala on piiratud, kuna sellega eristatakse materiaalsoigusnorme, mida ei kohaldata tagasiulatavalt enne nende jõustumist „tekkinud olukordadele“, ja menetlusnorme, mida kohaldatakse hagide puhul, mis on esitatud pärast direktiivi jõustumist (st 26. detsembril 2014).

¹ Komisjoni 19. juuli 2016. aasta otsus C(2016) 4673 (final), milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 kohast menetlust (juhtum AT.39824 – veokid) (vaata [komisjoni pressiteade](#)) ja mille kokkuvõtte avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* 6. aprillil 2017 (ELT 2017, C 108, lk 6).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. novembri 2014. aasta direktiiv 2014/104/EL teatavate eeskirjade kohta, millega reguleeritakse liikmesriikide õiguse kohaseid kahju hüvitamise hagsid liikmesriikide ja Euroopa Liidu konkurentsivastase rikkumise korral (ELT 2014, L 349, lk 1).

Kohtujurist leidis, et liidu konkurentsioiguse järjepideva ja ühetaolise kohaldamise tagamiseks **tuleb direktiivi sätete materiaaloiguslik või menetluslik laad kindlaks määrata liidu õiguse alusel**, mitte aga liikmesriigi õiguse alusel.

Täpsemalt kuulub direktiivi aegumist käsitlev norm materiaaloiguse alla, kuna selle eesmärk on kaitsta nii kannatanut, kellel peab olema piisavalt aega, et koguda asjakohast teavet võimaliku hagi kohta, kui ka isikut, kes on vastutav kahju eest, vältides seda, et kahju kannatanud isik saaks lõputult viivitada oma kahju hüvitamise õiguse teostamisega.

Seega ei kohaldata selles direktiivis sätestatud viieaastast tähtaega sellise kahju hüvitamise hagi suhtes nagu siinses asjas, mis on küll esitatud pärast selle direktiivi ja seda ülevõtivate riigisest sätete jõustumist (26. mail 2017), kuid puudutab faktilisi asjaolusid ja karistusi, mis eelnesid nende sätete jõustumisele.

Kohtujurist märkis ühtlasi, et **direktiivi säte, mille kohaselt eeldatakse, et kartellikokkuleppe raames toime pandud rikkumised tekitavad kahju, on laadilt materiaaloigusnorm**. Nimelt, pannes tõendamiskoormise rikkumise toimepanijale ja vabastades kahju kannatanud isiku kohustusest tõendada kartelli tõttu tekkinud kahju, on see eeldus otseselt seotud lepinguvälise tsiviilvastutuse tekkimisega rikkumise toimepanija suhtes ja seega mõjutab otseselt tema õiguslikku olukorda.

Mis puudutab konkreetselt riigisest sätete õigusnorme, millega võetakse üle säte, mis sätestab **kartellide tekitatud kahju eelduse**, siis leidis kohtujurist, et kahju hüvitamise hagide raames, mis esitati pärast selliste riigisest sätete jõustumist, on direktiiviga vastuolus see, kui neid kohaldatakse enne nende jõustumist toime pandud rikkumistele.

Seevastu leidis kohtujurist Rantos, et **ülevõtavad riigisest sätted, mis võeti vastu direktiivi selle sätte järgimiseks, mis käsitles kohtute pädevust hinnata kahju suurust, on menetlusnormid ja neid võib kohaldada kahjule, mis tekkis konkurentsioiguse rikkumise tõttu, mis lõppes enne ülevõtivate riigisest sätete õigusnormide jõustumist, sellise kahju hüvitamise hagi raames, mis on esitatud pärast selle sätte jõustumist**.

Kohtujurist analüüsis seejärel Hispaania tsiviilseadustikus sätestatud lepinguvälise vastutuse korra kooskõla tõhususe põhimõttega, mille kohaselt peab igal isikul, kellele on kahju tekitatud, olema õigus nõuda kahju hüvitamist.

Mis puudutab aegumistähtaaja kestust, siis rõhutas kohtujurist – tunnistades, et Hispaania õigusnormides sätestatud üheaastane tähtaeg oli märgatavalt lühem kui direktiivis sätestatud viieaastane tähtaeg –, et arvesse tuleb võtta riigisest sätete aegumiseeskirjade muid elemente.

Mis puudutab *dies a quo*'d tsiviilseadustikus sätestatud üheaastase aegumistähtaaja arvutamiseks, siis leidis kohtujurist, et **see tähtaeg hakkas kulgema kuupäeval, kui komisjoni otsuse kokkuvõtte avaldati Euroopa Liidu Teatajas, st 6. aprillil 2017**. See tähendab, et veokite ostja (RM) poolt 1. aprillil 2018 esitatud kahju hüvitamise hagi ei olnud aegunud.

Kohtujurist välistas, et **see tähtaeg võiks hakata kulgema kõnealust rikkumist tuvastavast otsusest tehtud komisjoni pressiteate avaldamise päeval**. Nimelt ei võimalda selle dokumendi pelk avaldamine kannatanud isikul saada teada kahju hüvitamise hagi esitamiseks kogu vajalikku infot. Lisaks rõhutas kohtujurist, et konkurentsirikumiste tõttu kahju kannatanutel ei ole „hoolsuskohustust“, mis kohustaks neid järgima selliste pressiteadete avaldamist.

Lõpuks rõhutas kohtujurist, et asjaolu, et siinses asjas ei kohaldata direktiivis sätestatud kahju eeldust, ei takista liikmesriigi kohtutel kohaldada eeldusi kahju olemasolu puudutava tõendamiskoormise kohta, mis olid olemas enne vastavaid ülevõtivate riigisest säteteid, mille kooskõla liidu õiguse nõuetega tuleb hinnata eelkõige võrdväarsuse ja tõhususe üldpõhimõtteid arvestades.

MÄRKUS: Kohtujuristi ettepanek ei ole Euroopa Kohtule siduv. Kohtujuristi ülesanne on täiesti sõltumatult teha Euroopa Kohtule ettepanekuid talle määratud asjade õigusliku lahenduse kohta. Euroopa Kohtu kohtunikud asuvad selles kohtuasjas nõu pidama. Kohtuotsus tehakse hiljem.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teiste liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Ettepaneku [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle ettekandmise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎(+352) 4303 3127